WARGELIN DOORASHADA GOLAYAASHA DEGMOOYINKA EE 2017

Wadanka Finland wuxuu u qaybsamaa degmooyin, kuwaas oo sida dastuurku uu qabo leh is maamul. Degmooyinku waxay go’aan ka gaaraan waxyaabo badan oo khuseeya shacabka degmadaas.

Golaha degmada ee ugu sareeya oo go'aan gaari karaa waa golaha shacabku soo doorto ee soo xushaan. Xubnaha golaha degmada oo ah wakiilada la soo doortay afartii sannadoodba mar baa la soo doortaa. Doorashada golaha degmooyinka ee soo socotaa waa **Axadda 9.4.2017.**

Doorashada degmooyinka waxaa codayn kara oo isa soo sharaxi kara qof walba oo dhalashada Finland leh iyo dadka wadamada kale dhalashadooda leh ee degmada deggan ee soo buuxiya shuruudaha loo baahan yahay. Codayntu Finland khasab ma aha oo xor baad u tahay inaad codayso.

Gobalka Ahvenanmaa deegaankiisa doorasho degmo kama jirto sannadka 2017.

Xuquuqda codaynta – yaa codayn kara

Doorashada golaha degmooyinka waxaad codayn kartaa, haddii aad ledahay dhalashada Finland ama dhalashada wadan kale oo ka mid ah wadamada Midowga Yurub, Aysland ama Norwey, isla markaasna aad buuxinayso shuruudahan soo socda:

- 18 sano ayaa kuu buuxsamaysa ugu dambayn maalinta doorashadu dhacayso (9.4.2017)
- ugu dambayn 17.2.2017 waxaad Finland ku leedahay degmo aad ka tirsan tahay

Haddii aad tahay qof wadan kale dhalashadiisa haysta, doorashada golaha degmooyinka waxaad codayn kartaa, haddii

- 18 sano kuu buuxsamayso ugu dambayn maalinta doorashadu dhacayso (9.4.2017)
- inta ka horaysa 17.2.2017 aad ugu yaraan labo sano oo xiriir ah Finland ku lahayd degmo aad ka tirsan tahay oo daganayd

Degmo ka tirsanaantu waxay waafaqsan tahay sida uu dhigayo sharciga degmo ka tirsanaantu. Sida caadiga ah degmada aad ka tirsan tahay waa tan aad deggan tahay.

Doorashada golaha degmooyinka ee sannadka 2017 qofku degmada uu ka tirsan yahay waa midda nidaamka diwaanka dadweynaha kuugu qoran maalinta ay taariikhdutahay 17.2.2017 saacaddu markay tahay 24 ama 12 saqda dhexe.

Haddii aad rabto xafiiska diwaangelinta (maistraatti) ayaad ka ogaan kartaa degmada aad ka tirsan tahay.

Doorashada degmooyinka waxaad u codayn kartaa oo keliya qof degmadaada iska soo sharaxay.

Ogeysiinta ku saabsan xuquuqda codayntu guriga ayey kuugu soo dhacaysaa

Wakaaladda diiwaan-gelinta dadweynaha iyo dhismayaasha (Väestörekisterikeskus) iyo xafiisyada diwaan-gelinta shacabka (maistraatit) ayaa haya diwaanka xuquuqda cod-bixinta, halkaas oo laga heli karo xogta ama warbixinaha cod-bixiyayaasha oo dhan. Looma baahna inaad si gaar ah isaga soo diwaangeliso diwaanka xuquuqda codayta.

Xafiiska diwaan-gelinta shacabka (maistraatti) ayaa qof walba oo xuquuqda codaynta leh oo cinwaankiisa la hayo u soo dira ogeysiin ku saabsan xuquuqda codaynta ugu dambayn **16.3.2017**. Kaarka ogeysiinta cod-bixinta waxaa ku qoran tilmaamo iyo warbixino laguugu sheegayo sida loo codeeyo.

U qalmidda doorashada – Yaa musharax noqon kara

Doorashada waad ka qaybgeli kartaa oo waad u qalantaa inaad isu soo sharaxdo degmadaada, haddii aad soo buuxiso shuruudahan soo socda:

- degmada aad rabto inaad isu soo sharaxdo waa degmada aad ka tirsan tahay oo dagan tahay
- degmada dhexdeeda ayaad ku leedahay xuquuqda codaynta
- ma tihid qof aan garaad ahaan isku filnayn oo masuul yahay oo waxaa tahay qof muqdar ah.

Qaar ka mid ah shaqaalaha dowladda iyo shaqaalaha maamulka degmooyinka ee jagooyinka sare haya iyo kuwo ka mid ah shaqaalaha degmadu, doorashada ma geli karaan oo isma soo sharaxi karaan oo uma qalmaan.

Soo sharaxidda musharaxiinta doorashada golaha degmooyinka

Doorashada golaha degmooyinka waxaa musharaxyada soo sharaxi kara

- xisbiyada la diwaan-geliyey
- dadka codaynta xuquuqda u leh ee samaystay urur doorasho.

Si loo samaysto urur doorashada ka qayb gala, waxaa loo baahan yahay ugu yaraan toban qof oo degmada degan oo xaq u leh inay codeeyaan, degmooyinka aadka u yaryarse waxaa looga baahan yahay saddex ama shan qof kaliya.

Laba xisbi ama in ka badani waxay xaq u lee yihiin inay samaystaan bah-wadaag doorashada isla gasha. Laba urur doorasho iyo wixii ka badan waxay xaq u leeyihiin inay samaystaan hal liis oo musharixiin ah oo doorashada uga qayb qaata.

Xisbiyada, ururada dooradshada bah-wadaagta ku noqda ama ururo hal liis wada samaystay waxay degmada ku yeelan karaan ugu badnaan tiro u dhiganta hal iyo bar cadada wakiiladda la soo dooranayo ah. Wakiiladda la doorto ee la soo xushaa waxay noqon karaan iyada oo tirada dadka ee markaas degmada ku nool ku xiran ugu yaraa 13 ilaa iyo 79 wakiil.

Mid kasta oo musharax ahi wuxuu lee yahay lambar u gaar ah Musharaxyada waxaa lagu soo dhajiyaa waraaqo la soo daabacay oo ay ku wada taxan yihiin liiska musharixiintu, liiskaas oo musharaxiinta loo sameeyo lambaro nidaamsan oo isku xig-xiga kana bilaabma lambar 2. Musharixiintu waxay liiskaas taxanaha ah ugu qoran yihiin xisbi-xisbi iyo liisaskooda bah-wadaagta ah. Qof kasta oo musharax ah waxaa liiska taxanaha ah ugu qoran warbixintan soo socota sida: magaciisa, lambarkiisa musharaxnimo iyo shaqadiisa. Waxaa intaasi dheer oo oo liiska taxanaha ah ku qoran

- xisbiyada wada samaystay bah-wadaag ah inay doorashada isla midoobaan
- iyo ururada doorashada bah-wadaagta ku noqday oo liis wada jir ah samaystay
- iyo xisbiyada aan ku jirin bah-wadaagta xisbiyada doorashada kuwada midoobay
- iyo musharaxiinta iyagu banaanka ka ah qolyaha iyagu liiska wada samaystay oo bahoobay.

Taxanaha liiska musharaxiinta waxaa la soo dhajinayaa 9.3.2017.

Wakhtiyada cod-bixinta

Waxaad codayn kartaa maalinta doorashada oo ah Axadda 9.4.2017 ama maalinta doorashada ka hor inta lagu jiro wakhtiga horay u sii codaynta. Mar keliya ayaad codayn kartaa. In labo mar la codeeyo waa dembi ciqaabtiisu ku qoran tahay sharciga dembiyada.

Horay u sii codayn:

Horay u sii codayntu waxay bilaamaysaa **Arbacada 29.3.2017.**

Horay u sii codayntu waxay wadanka dibaddiisa ku eg tahay **Sabtida 1.4.2017,** Finland gudeheedana waxay ku eg tahay Talaadada 4.4.2017. Meelo ka mid ah meelaha horay looga sii codayn karo iyadoon wali doorashadii la gaarin wakhtiga codayntu wuu ka yar yahay intaas kor lagu soo sheegay.

Horay waad uga sii cod-bixin kartaa meel kasta oo ka mid ah meelaha cod-bixinta qadimaada looga samayn karo ee dalka gudihiisa ama dibaddiisa ku yaal. Goobaha cod-bixinta hormarinta ah laga samayn karaa waxay yihiin

- kuwo dalka gudihiisa ku yaal oo ah goobo ay cayimeen degmooyinku oo cod-bixinta si qadimaad ah looga samayn karo, waxayna ku oolaan karaan tusaale ahaan xafiisyo ama boostada,
- kuwa dibadduna badanaa waxay ku yaaliin safaaradaha Finland dhexdooda,
- waxay kaloo ku oolaan karaan sida meelo xarumo ah sida isbitaalada, waaxaha daryeelka sooshalku ay ka hawl galaan iyo jeelasha.
  Xarumaha kuwa ku yaal waxaa kaliya oo ka cod-bixn kara dadka markaas meeshaas lagu hayo oo ku jira.
- Maraakiibta Finland ee dibadda ku maqan wakhtiga cod-bixinta hormarinta ahi ay dhacayso. Maraakiibta dhexdooda waxaa ka cod-bixin kara dadka shaqaalaha ka ah kaliya, dadka rikaabka ama baasejerka ahi kama cod-bixin karaan markabka dhexdiisa.

<u>Marka la codaynayo maalinta cod-bixinta</u>

Maalinta cod-bixntu waa **Axadda 9.4.2017 saacaddaha u dhaxeeya 9–20.**

Waxaad ka cod-bixin kartaa maalinta doorashadu dhacayso kaliya degmada aad dagan tahay iyo goobta cod-bixin ee laguugu soo qoray kaarka laguu soo diray.

<u>Gurigaaga dhexdiisa oo aad ku cod-bixiso:</u>

Haddii awoodaada socod ama hawl qabashadaadu ay tahay mid xadidan oo aadan gaari karin goobaha cod-bixinta si dhib la'aan ah, waxaad codkaaga ku dhiiban kartaa guriga mudada lagu jiro cod-bixinta horumarinta ah wakhtigeeda. Guriga ama meesha aad dagan tahay inaad ku cod-bixiso diiwaan gelinteeda maalinta ugu dambaysa ee la is qori karaa waa **Talaadada 28.3.2017** ka hor saacaddu markay tahay 16.

Diiwaan gelinta waxaa loo sheegaa degmada aad dagan tahay gudigeeda dhexe ee doorashada. Qofka guriga kula dagan oo ah qof ehel ah oo ku haya isagana shuruudaha qaarkood marka loo eego isla meeshaas ama gurigaaga ayuu kaala cod-bixin karaa.

Sidaan baad u cod-bixin kartaa

Cod-bixintu waxay ka dhacaysaa goobaha cod-bixinta. Waxaad kaliya oo u codayn kartaa hal qof, qofkaas oo musharax ka ah degmadaada kuna jira taxanaha liiska musharaxiinta.

1) Waa in aad u caddayso shakhsiyadaada hawl-wadeenada dawladda macnaha waa inaad tusto baasaboor, kaar teesara ah, laysan baabuur ama wuxuun u dhigmi kara oo aqoonsi dokumentiya ah. Ka dib hawl-wadeenada doorashada ayaa waxay ku siinayaan tikidka cod-bixnta.

2) Gal qolka yar ee cod-bixnta. Qolka yar ee cod-bixinta halkii mar hal qof oo kaliya ayaa geli kara.

3) Ku calaamadi tikidka cod-bixnta qofka aad codkaaga siinayso lambarkiisa. Hal qof oo keliya ayaadna u codayn kartaa. Ku qor lambarka musharaxa aad u codaynayso tikidka cod-bixinta gudihiisa goobada ku taala. Wax kale ha ku qorin oo ha ku calaamadin tikidka cod-bixinta. Isku laab tikidka cod-bixinta si markaas lamabrkii aad ku qortay uu gudaha u galo oo aan cidna u arag banaankana uga muuqan.

4) Tikidka oo isku laaban u geey hawl-wadeenada doorasha. Hawl-wadeenka doorashada ayaa tikidka shaabadaynaya.

5a) Haddii aad maalinta doorashada codaynayso, **tigidhka oo shaabbadaysan ku rid sanduuqa codaynta.**

5b) Haddii aad maalinta doorashada ka hor hor cod-bixinayso, **shaqaalaha doorashada ayaa ku siinaya baqshadda doorashada, taas oo aad tikidkaagi oo shaabadaysan ku xirayso.**

Haddii aadan awoodin inaad musharaxa aad dooranayso lambarkiisa ku qorto tikidka cod-bixinta oo aad si cad u tabar daran tahay, waxaad isticmaali kartaa oo cod-bixinta kaa caawin kara qofkii aad doorato inuu ku caawiyo ama qof xafiiska cod-bixinta ka shaqeeya. Qofka ku caawimayaa ma noqon karo qof ka mid ah musharaxiinta. Caawiyaha waxaa waajib ku ah inuu xogtaada sirta kuu ah qariyo , macnaha waa in uu sir ahaan u xafido wixii xog ah ee uu codka aa bixisay ka ogaaday.

Faah-faahin dheeraad ah

- Wixii faah-faahin dheeraad ah ee doorashada ku saabsan waxaa bixiya oo aad ka helaysaa guddiga dhexe ee doorashada ee degmada aad ku nooshahay.
  Su’aalaha shakhsi ahaaneed ee ku saabsan xuquuqda codaynta waxaa kaaga jawaabaya xafiiska diwaangelinta ama rajiistarayshanka.
  Labada qoloba macnaha gudiga dhexe ee doorashada iyo xafiiska rajiistarayshkaba taleefanadoodu waxay ku qoran yihiin kaarka ogeysiinta cod-bixnta ee laguu soo diro.

- Meelaha horay looga sii codeeyo cinwaannadooda iyo wakhtiyada ay furan yihiin iyo diwaanka musharaxiinta iyo wixii kale ee war ah ee doorashada ku saabsan waxay ku qoran yihiin Wasaaradda Garsoorka bogeeda doorashada oo cinwaankiisu yahay **www.vaalit.fi**

- Wararka ku saabsan musharaxiinta doorashada golaha degmooyinka waxaa ka eegan kartaa bogga doorashada horaanta bisha saddexaad intaan la gaarin, warbixinaha iyagu ku saabsan sii codaynta doorashada qadimaadda ah ka hor inta aan la gaarin maalinta cod-bixinta, waxaad ka helaysaa dhamaadka bisha kowaad isla boggaas la soo sheegay.

Wakaaladda diiwaan-gelinta dadweynaha iyo dhismayaasha (Väestörekisterikeskus) 7.11.2016